

А. В. Кучер

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАСКРІЗНОЇ СИСТЕМИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
АГРОЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

Актуальність, доцільність і значущість проблеми вдосконалення системи організації навчання студентів агроекономічного профілю зумовлюється надзвичайно важливими завданнями, які стоять перед Україною, щодо приведення системи освіти у відповідність із сучасними вимогами, що спричинені цивілізаційними трансформаціями. Як зазначає президент Національної академії педагогічних наук України В. Кремінь, указані трансформації викликали до життя нові освітні структури, зокрема, так званий «університет світового класу». При цьому особливої ролі набуває інноваційний характер діяльності освітніх інституцій [1]. У цьому зв'язку цілком закономірним є те, що одним із завдань «Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки в Україні» є докорінне підвищення конкурентоспроможності результатів діяльності ВНЗ, спрямоване на покращення наукового й кадрового забезпечення розвитку на інноваційній основі галузей вітчизняного агропромислового комплексу та вдосконалення системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації керівників і фахівців для агросфери з урахуванням нових економічних умов [2].

Реалізація поставлених завдань потребує пошуку нових більш ефективних шляхів і принципів організації навчального процесу, які б забезпечували якісну підготовку фахівців агроекономічного профілю, одним із яких, на нашу думку, слід вважати впровадження принципу наскрізності у навчальний процес. Цілком очевидно, що дослідження з порушеної проблеми мають важливе як наукове, так і практичне значення, що полягає в можливості вдосконалення системи організації навчального процесу шляхом використання запропонованих схем наскрізності під час викладання циклу професійно-орієнтованих дисциплін для майбутніх фахівців агроекономічного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми організації наскрізної підготовки студентів дозволяє дійти висновку про її важливість та актуальність. Питанню теоретико-методологічного обґрунтування та експериментальній перевірці механізму наскрізної організації самостійної роботи майбутніх фахівців агроінженерних спеціальностей присвячена докторська дисертація І. Бендери [3]. Доцільність програмування наскрізної практичної підготовки молодших спеціалістів зі спеціальності «Механізації сільського господарства» обґрунтовує В. Дуганець [4]. У дисертації І. Бородіна запропоновано методика проектування й корегування змісту наскрізної підготовки

спеціалістів на основі компетентнісно-орієнтованого підходу [5]. Необхідність використання світового досвіду підготовки фахівців для сталого розвитку аграрної освіти в Україні обґрунтовують І. Кошкалда, О. Князь, В. Тишковець [6]. У статті Т. Лункіної проаналізовано глобальні фактори змін щодо формування навичок у суспільстві, та навички, які будуть мати популярність у 2020 р. [7]. Зарубіжні вчені досліджують різні аспекти аграрної освіти й професійної компетентності фахівців економічного профілю. Так, J. Kirsten досліджує міждисциплінарні аспекти тренінгів з аграрної економіки [8]; L. Warner, E. Stubbs, T. Murphrey, P. Huynh ідентифікували компетентності, необхідні для застосування соціального маркетингу [9]; M. Newman визначає загальну філософію розвитку аграрної освіти [10]; Н.-Г. Hassenpflug вивчає систему аграрної дуальної освіти в Німеччині та можливості її впровадження в Україні [11].

Водночас результати здійсненого аналізу свідчать, що увага до вказаної проблеми ще не набула належної системності, а щодо наскрізної підготовки фахівців агроекономічного профілю наукові розробки нині майже відсутні, за виключенням наших публікацій [12–16].

У зв'язку з викладеними міркуваннями мета цієї публікації полягає в обґрунтуванні концептуальних засад і розробленні прикладної моделі організації наскрізної підготовки фахівців агроекономічного профілю.

Як відомо, традиційно основними формами організації навчального процесу у вищих закладах освіти є: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи. При цьому основними видами навчальних (аудиторних) занять є: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація [17, с. 9]. Інтеграція вітчизняної освіти в єдиний європейський освітній простір зумовила запровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу [18], згідно з якою не менше 50% обсягу часу з навчальної дисципліни має становити самостійна робота студента, при цьому з кожного модуля курсу і з його самостійної роботи кожен студент має одержати індивідуальне конкретне творче завдання, яке він не може переписати ні з навчальної літератури, ні з інтернету [19]. У цьому зв'язку фахівці Департаменту аграрної освіти, науки та дорадництва й Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» пропонують здійснювати поділ самостійної роботи на дві приблизно однакові за обсягом часу частини: підготовка до навчальних занять і виконання індивідуальних завдань [19]. Узагальнення різних поглядів (Я. Болюбаш, Т. Іщенко, С. Кравченко, М. Хоменко) дозволяє стверджувати, що найчастіше до індивідуальних завдань відносять реферати, розрахункові, графічні, курсові та дипломні проекти (роботи).

Спираючись на результати наукових пошуків І. Бендери, В. Дуганця, вважаємо за доцільне окремим складником самостійної

індивідуальної роботи студента агроекономічного профілю виділити практичну підготовку під час проходження виробничої та переддипломної практики. Особливої уваги, на наш погляд, потребує організація науково-дослідної роботи студентів, яка відіграє провідну роль у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю, що, зокрема, підтверджується дослідженнями, яке провела Н. Уйсімбаєва [20]. З огляду на це, вважаємо, що до самостійної роботи студентів слід віднести й науково-дослідну роботу, яка спрямована на забезпечення фундаментальної теоретико-методологічної підготовки студентів на основі поглибленого вивчення дисциплін, передбачених навчальним планом, а також на формування й розвиток творчого мислення студентів і формування в них ключових компетентностей, що нині є досить актуальним.

Результати дослідження свідчать про те, що традиційний підхід до організації розглянутих видів роботи студентів має цілу низку вад. Так, традиційно тематику всіх видів індивідуальної самостійної роботи вибирають у межах програм окремих дисциплін, вона носить суто навчальний характер і в більшості випадків не має між собою ніякого зв'язку, при цьому студенти керуються тільки одним принципом – успішна атестація з того чи іншого виду самостійної роботи. Традиційна технологія виконання курсових робіт (проектів) передбачає написання їхніх окремих розділів, які вивчені попередньо в межах базової дисципліни, при цьому немає безпосереднього зв'язку з конкретними виробничими цілями й тематикою дипломної роботи (проекту). Традиційна методика курсового проектування передбачає виконання курсових робіт (проектів) з професійно-орієнтованих дисциплін, як правило, за різними темами, що призводить до різноманітності, поверхневого розгляду проблем, відсутності наступності в проектуванні. Використання робіт у майбутньому, наприклад, наукової роботи в курсовій, курсової в дипломній не передбачається. Традиційна технологія виконання дипломних робіт (проектів) передбачає їхнє написання в останньому семестрі магістратури, як правило, в терміни, визначені навчальним планом (1–1,5 місяці).

Як бачимо, виконання розглянутих видів робіт характеризується відсутністю системності, комплексності й міжпредметності в підходах до вибору тематики курсових, наукових, дипломних робіт, непослідовністю й хаотичністю здійснюваних індивідуальних творчих завдань. Це створює низку суперечностей, головна з яких полягає в помітному розриві між реальним і бажаним (потенційно можливим) рівнем професійної компетентності фахівців агроекономічного профілю. Тому подолання цих суперечностей є актуальною проблемою для вищих навчальних закладів. Найбільш реальним у цьому зв'язку нині можна вважати вдосконалення організації навчального процесу через внесення в його структуру принципу наскрізності, втілення якого дозволить індивідуальні форми творчої роботи студентів пов'язати між собою.

Викладене вище спонукало нас до розроблення концепції наскрізної системи професійної підготовки студентів агроекономічного профілю, в основу якої покладено необхідність розв'язання актуальних проблем організації навчального процесу з урахуванням основних тенденцій розвитку агропродовольчого комплексу та змін, які відбуваються в характері й організації аграрного виробництва на мікро- та макроекономічному рівнях.

Спираючись на розробки вчених (І. Бендера [3], В. Дуганець [4]), ми з урахуванням результатів попередніх наших досліджень [12–16] обґрунтували концепцію наскрізної системи професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю, в основу якої покладено ідею наскрізності, згідно з якою маломісткі й (або) середньомісткі індивідуальні роботи входять тематично у випускні кваліфікаційні роботи – дипломні роботи (проекти). В основу концепції організації наскрізної професійної підготовки студентів агроекономічного профілю прийнято такі принципи: 1) охоплення наскрізністю фахових дисциплін, у процесі вивчення яких відбувається формування професійної компетентності; 2) комплекс індивідуальних завдань є наскрізним творчим за характером завданням, інтегрованим в економічну систему агропідприємства; 3) максимальна індивідуалізація та контроль самостійності виконання індивідуальних завдань; 4) формування тематики й змісту курсових робіт (проектів) з професійно-орієнтованих дисциплін за логічною послідовністю й у тісному взаємозв'язку з тематикою магістерської дипломної роботи (проекту); 4) максимальне залучення студентів до науково-дослідної роботи, яка має органічно вписуватися в тематику дипломної роботи (проекту), а остання, у свою чергу, – в комплексну наукову тему відповідних кафедр; 5) максимальне включення елементів науково-дослідних робіт для виконання курсових робіт з дослідницькими підрозділами або й повністю науково-дослідного характеру; 6) обов'язкове включення до практичної підготовки студентів (виробнича й переддипломна практика) завдань, спрямованих на поглиблене вивчення господарських процесів і збирання відповідної економічної інформації, пов'язаної з тематикою дипломної роботи (проекту); 7) використання комп'ютерних технологій і on-line інтерактивного навчання.

Головною метою (місією) та призначенням пропонованої концепції є формування компетентних конкурентоспроможних на ринку праці фахівців агроекономічного профілю на основі підвищення ефективності організації навчального процесу в закладах вищої освіти. Під час обґрунтування вказаної концепції ми враховували необхідність брати до уваги цілісну парадигму організації наскрізної професійної підготовки майбутніх фахівців, тому з позицій системного підходу вона є штучною (за походженням), соціальною (за субстанціональною ознакою), абстрактною (за змістом), складною (за складністю), відкритою (за характером взаємодії із зовнішнім середовищем), динамічною (за мінливістю) системою, що

представляє собою цілісність взаємопов'язаних між собою компонентів, яка спрямована на формування та розвиток професійної компетентності студентів агроекономічного профілю.

З огляду на викладене подамо логічно-смыслову модель наскрізної системи професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю (рис. 1).

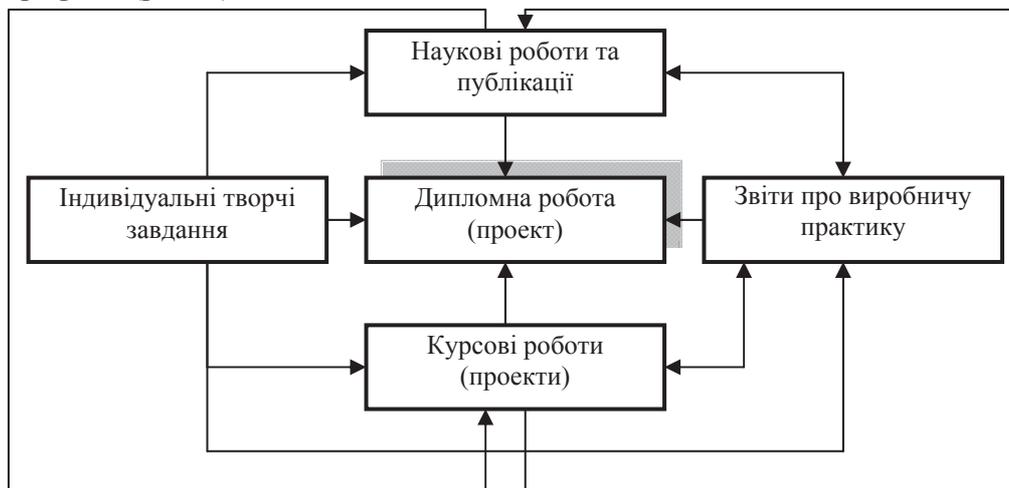

Рис. 1. Логічно-смыслова модель наскрізної системи професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю

Розміщення відповідних компонентів слід уважати умовним. Стрілками показано взаємозв'язки, в основу яких покладено принцип тематичного й змістового входження індивідуальних творчих завдань, курсових робіт і (або) проектів, звітів про виробничу практику та наукових робіт у кваліфікаційну випускную роботу – дипломний проект (роботу). Характеризуючи модель наскрізної технології, зазначимо, що вона передбачає можливість різних варіантів включення одних компонентів до інших, тобто маломісткі роботи можуть тематично входити як у середньомісткі, які, у свою чергу, входять у дипломную роботу (проект), так і безпосередньо у кваліфікаційні роботи.

Охарактеризуємо вказані взаємозв'язки: індивідуальні творчі завдання входять або можуть входити до курсових робіт (проектів), наукових робіт і публікацій, звітів про виробничу практику та дипломних робіт (проектів); курсові роботи (проекти) входять або можуть входити до наукових робіт і публікацій, звітів про виробничу практику та дипломних робіт (проектів); наукові роботи та публікації входять або можуть входити до курсових робіт (проектів), звітів про виробничу практику та дипломних робіт (проектів); звіти про виробничу практику входять або можуть входити до курсових робіт (проектів), наукових робіт і публікацій та дипломних робіт (проектів).

Таким чином, сутність наскрізності полягає у виконанні максимальної кількості робіт за тематикою майбутньої дипломної роботи (проекту),

розроблення якої є завершальним етапом формування професійної компетентності фахівця в рамках університетської освіти. За такої системи організації навчального процесу робота студента матиме реальний цілеспрямований характер, побудований на темі дипломної роботи (проекту), яка, як правило, погоджена з виробництвом (виконується на запит конкретного аграрного або агропромислового формування) і відповідає науково-дослідній тематиці кафедри, за якою закріплений дипломник. Уважаємо, що наскрізна підготовка фахівців агроекономічного профілю має розпочинатися з того часу, коли студенти починають вивчати цикл професійно-орієнтованих дисциплін. Це зазвичай другий або третій курс навчання в університеті. Саме в цей період потрібно визначитися із тематикою майбутніх дипломних робіт (проектів) і науковими керівниками студентів. Такий підхід забезпечить органічний взаємозв'язок тематики курсових робіт (проектів) із дипломною тематикою та дозволить визначити ті аспекти, на які слід звернути особливу увагу під час проходження виробничої практики на агропідприємствах.

Сучасні реалії свідчать про необхідність постійної та неперервної науково-дослідної роботи студентів, оскільки перехід від її простих форм до більш складних форм дозволяє студентам гармонійно розвиватися та формувати вміння самостійно вирішувати різні проблемні ситуації, а кафедрам – проводити відбір найталановитіших студентів з метою їхньої дальшої підготовки в аспірантурі. Концепція наскрізної системи професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю спрямована на залучення студентів до наукових досліджень, основними формами організації яких є: написання наукових робіт і їхній публічний захист як у межах університету, так і за його межами, зокрема на регіональних і всеукраїнських конкурсах студентських науково-дослідних робіт; написання й публікація наукових тез і статей, зокрема в наукових фахових виданнях; участь у студентських наукових гуртках, підсумкових конференціях, що проводять за результатами вивчення курсу, студентських, регіональних, всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, форумах і симпозіумах.

Виконання студентами науково-дослідних робіт на матеріалах аграрних підприємств, що є базами проходження практики й підготовки дипломних робіт (проектів) має досить важливе значення, оскільки дає змогу: по-перше, вирішувати проблеми дефіциту якісних студентських наукових робіт; по-друге, значно зекономити час на виконання дипломних робіт (проектів), які, до того ж, міститимуть елементи наукової новизни; по-третє, наблизити навчання до комплексного вирішення конкретних виробничих ситуацій; по-четверте, більш швидко адаптуватися молодим фахівцям до конкретних умов діяльності суб'єктів господарювання. Працюючи за наскрізною концепцією, кожен із студентів є «спеціалістом у своїй галузі», що дозволяє майже завжди бути готовим до виступу на конференціях різного рівня, тому реальною стає апробація наукових розробок студентів через оприлюднення (публікацію) їхніх результатів.

Рис. 2. Прикладна модель організації наскрізної професійної підготовки в межах двоступеневої університетської освіти освітнього рівня «магістр» за спеціальністю «Економіка» (на прикладі конкретної теми)

Примітка: КР(П) – курсова робота (проект); ВП – виробнича практика.

Варто також зазначити, що наскрізна технологія виконання курсових робіт (проектів) сприятиме навчанню студентів комплексно підходити до вирішення проблем, перетворенню пізнавального процесу в конкретний, реальний, знімає невизначеність і безцільність у навчанні (заради оцінки), налаштовуватиме на творчу роботу заради кінцевого результату. Наскрізна технологія виконання дипломних робіт (проектів), яка передбачає визначення тематики всіх курсових робіт (проектів) і наукових робіт максимально наближених до дипломної, сприятиме тому, що навчальна й наукова діяльність студентів буде мотивованою щодо виконання індивідуальних творчих завдань якісно, вчасно, не шукаючи аналогів із розрахунку на подальше їхнє включення до магістерської дипломної роботи (проекту).

Наступний крок нашого дослідження полягав в апробації викладених

вище концептуальних положень щодо організації наскрізної підготовки фахівців агроекономічного профілю протягом вивчення студентами професійно-орієнтованих дисциплін з урахуванням специфіки освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки. Тому ми розробили прикладну модель організації наскрізної професійної підготовки в межах двоступеневої університетської освіти (бакалавр-магістр) освітнього рівня підготовки «магістр» за спеціальністю «Економіка», структурно-логічну схему якої подано на рис. 2.

Наведений приклад моделі організації наскрізної професійної підготовки фахівця за спеціальністю «Економіка» передбачає, що тема дипломного проекту – «Організація та підвищення конкурентоспроможності виробництва зерна в аграрному підприємстві», при цьому тематика наскрізності зберігається під час виконання всіх видів розглянутих робіт. За такою ж методикою можна організовувати наскрізну роботу за іншими темами, які, як правило, пов'язані з іншими видами продукції чи економічними ресурсами.

У результаті дослідження запропоновано логічно-сміслову модель наскрізної системи професійної підготовки студентів агроекономічного профілю, що інтегрує в собі елементи освіти, науки й виробництва, та характеризується системністю, комплексністю й міжпредметністю. Важлива роль у цій моделі належить науково-дослідній роботі студентів. Розроблено прикладну модель організації наскрізної підготовки студентів агроекономічного профілю освітнього рівня «магістр» за спеціальністю «Економіка» (на прикладі конкретної теми). Результати дослідження дозволяють зазначити, що запропонована концепція організації наскрізної професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю дає змогу більш ефективно здійснювати організацію навчального процесу, що в кінцевому підсумку сприятиме підготовці компетентних і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Перспективи досліджень з порушеної проблеми полягають у дальшому аналізі актуальних питань удосконалення організації навчального процесу шляхом реалізації на практиці принципу наскрізності в межах окремих освітньо-кваліфікаційних рівнів та конкретних навчальних дисциплін.

Список використаної літератури

1. Кремень В. Освіта в структурі цивілізаційних змін : актуальні проблеми [Електронний ресурс] / В. Кремень. – Режим доступу : <http://www.apsu.org.ua/ua/news/speech2010/>. **2. Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки в Україні** [Електронний ресурс] : Розпорядження КМУ № 279-р від 6.04.2011 р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-%D1%80>. **3. Бендера І. М.** Теорія і методика організації самостійної роботи майбутніх фахівців з механізації сільського господарства у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» /

І. М. Бендера. – К., 2009. – 38 с. **4. Дуганець В. І.** Програмування наскрізної практичної підготовки молодших спеціалістів зі спеціальності «Механізації сільського господарства» / В. І. Дуганець // Вища школа. – 2010. – № 3-4. – С. 59–67. **5. Бородин Ю. И.** Компетентностно-ориентированный подход к подготовке конкурентоспособных специалистов для легкой промышленности : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. пед. Наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Ю. И. Бородин. – Самара, 2006. – 20 с. **6. Кошкалда І.** Використання світового досвіду підготовки інженерів-землевпорядників для сталого розвитку аграрної освіти в Україні [Електронний ресурс] / І. Кошкалда, О. Князь, В. Тишковець // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. – 2015. – Vol. 1. – No. 2. – P. 40–50. – Mode of access : www.are-journal.com. **7. Лункіна Т.** Вплив соціальної відповідальності на формування навичок здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] / Т. Лункіна // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. – 2016. – Vol. 2. – No. 4. – P. 130–138. – Mode of access : www.are-journal.com. **8. Kirsten J.** The case for interdisciplinary research and training in Agricultural Economics in Southern Africa / J. Kirsten // *Natures Sciences Sociétés*. – 2008. – Vol. 16. – No. 4. – P. 356–363. <http://dx.doi.org/10.1051/nss/2008066>. **9. Identification** of the competencies needed to apply social marketing to Extension programming : Results of a Delphi study / L. A. Warner, E. Stubbs, T. P. Murphrey, P. Huynh // *Journal of Agricultural Education*. – 2016. – Vol. 57. – No. 2. – P. 14–32. <https://doi.org/10.5032/jae.2016.02014>. **10. Newman M. E.** Capital A, Capital E – Ripples in the agricultural education pool / M. E. Newman // *Journal of Agricultural Education*. – 2017. – Vol. 58. – No. 1. – P. 1–13. <https://doi.org/10.5032/jae.2017.01001>. **11. Hassenpflug H.-G.** Das System der dualen Agrarausbildung in Deutschland – Optionen für die Ukraine / H.-G. Hassenpflug. – Kiew : Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog, 2017. – 108 p. **12. Кучер А. В.** Дидактические основы формирования профессиональной компетентности экономиста в условиях кредитно-трансферной системы организации учебного процесса / А. В. Кучер // Бюл. науч. работ. Вып. 36. – Изд-во БелГСХА, 2013. – С. 270–275. **13. Кучер А. В.** Концептуальний підхід до наскрізної професійної підготовки агроекономістів / А. В. Кучер // Викладання економічних дисциплін в умовах глобалізації та європейської інтеграції України : зб. матер. Міжнар. наук.-метод. конф., 2 червня 2017 р. – Х. : ХНАДУ, 2017. – С. 14–15. **14. Токар А. В.** Формування професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю в процесі вивчення дисципліни «Бізнес-планування» / А. В. Токар, А. В. Кучер // Особливості організації та вдосконалення навчально-виховного процесу за умов реформування системи вищої освіти України : тези XVIII наук.-метод. конф. наук.-пед. працівн. агроуніверситету 7–9 грудня 2010 р. – Х. : ХНАУ, 2010. – С. 24–26. **15. Ульяновченко О. В.** Бізнес-план

інноваційного аграрного проекту : навч.-метод. посібник / О. В. Ульянченко, А. В. Кучер, Л. Ю. Кучер. – Х. : ХНАУ, 2012. – 100 с.

16. Ульянченко О. В. Методичні рекомендації щодо курсового проектування з дисципліни «Управління проектами» для студентів спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (в сільському господарстві)» : посібник / О. В. Ульянченко, А. В. Кучер. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х. : ХНАУ, 2014. – 84 с.

17. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : КОМПАС, 1997. – 64 с.

18. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи [Електронний ресурс] : Наказ МОН № 943 від 16.10.2009 р. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>.

19. Іщенко Т. Д. Програмування наскрізної практичної підготовки молодших спеціалістів зі спеціальності «Механізації сільського господарства» / Т. Д. Іщенко, М. П. Хоменко, С. М. Кравченко // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2010. – Вип. 61. – С. 3–15.

20. Уйсімбаєва Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Уйсімбаєва. – Кіровоград, 2006. – 19 с.

Кучер А. В. Концептуальні засади наскрізної системи професійної підготовки студентів агроекономічного профілю

Статтю присвячено обґрунтуванню концепції організації наскрізної системи професійної підготовки майбутніх фахівців агроекономічного профілю. Місією та призначенням пропонованої концепції є формування компетентних конкурентоспроможних на ринку праці фахівців агроекономічного профілю на основі підвищення ефективності організації навчального процесу в закладах вищої освіти. Запропоновано логічно-смыслову модель наскрізної системи професійної підготовки студентів агроекономічного профілю, що інтегрує в собі елементи освіти, науки й виробництва, та характеризується системністю, комплексністю й міжпредметністю. Важлива роль у цій моделі належить науково-дослідній роботі студентів. Розроблено прикладну модель організації наскрізної підготовки на прикладі студентів агроекономічного профілю освітнього рівня «магістр» за спеціальністю «Економіка» на засадах міждисциплінарності.

Ключові слова: професійна підготовка, економіст-аграрник, наскрізність, міждисциплінарність, професійна компетентність, логічно-смыслова модель.

Кучер А. В. Концептуальные основы сквозной системы профессиональной подготовки студентов агроэкономического профиля

Статья посвящена обоснованию концепции организации сквозной системы профессиональной подготовки будущих специалистов агроэкономического профиля. Миссией и предназначением предлагаемой концепции является формирование компетентных конкурентоспособных на рынке труда специалистов агроэкономического профиля на основе повышения эффективности организации учебного процесса в учреждениях высшего образования. Предложено логически-смысловую модель сквозной системы профессиональной подготовки студентов агроэкономического профиля, которая интегрирует в себе элементы образования, науки и производства, и характеризуется системностью, комплексностью и междисциплинарностью. Важная роль в этой модели принадлежит научно-исследовательской работе студентов. Разработано прикладную модель организации сквозной подготовки на примере студентов агроэкономического профиля образовательного уровня «магистр» по специальности «Экономика» на основе междисциплинарности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, экономист-аграрник, сквозность, междисциплинарность, профессиональная компетентность, логически-смысловая модель.

Kucher A. Conceptual Basis of Throughout System of Professional Preparation of Students of Agro-Economic Profile

The article is devoted to substantiation of the concept of organization of through system of professional preparation of future specialists of agro-economic profile. The mission and appointment of the proposed concept is the formation of competent and competitive in the labor market specialists of the agro-economic profile on the basis of increasing the efficiency of the organization of the educational process in higher education institutions. The essence of throughout is in carrying out the maximum number of works on the subject of the future thesis (graduate project), the development of which is the final stage in the formation of professional competence of a specialist within the framework of university education. The logical-semantic model of through system of professional preparation of agricultural economics students, which integrates the elements of education, science and production, and is characterized by systemic, complexity and interdisciplinarity are proposed. An important role in this model belongs to the research work of students. Applied model of organization of through professional preparation on the example of the students of the agro-economic profile of the educational level of the master's degree in the specialty «Economics» based on interdisciplinarity is developed.

Key words: professional preparation, agrarian economist, throughout, interdisciplinarity, professional competence, logical-semantic model.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2017 р.

Прийнято до друку 24.11.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.